

לאוכל, הם מקבלים טומאה.

ולא זו בלבד שהם מקבלים טומאה, אלא הם אף מצטרפים אל האוכל כדי להשלימו לשיעור כביצה, שזהו השיעור של טומאת אוכלים, הן לקבל טומאה, והן לטמאות אחרים. כך שגם אם אין באוכל בפני עצמו שיעור כביצה אלא רק בצירוף הדבר ההוא, הרי הם מצטרפים לשיעור, הן כדי לקבל טומאה, והן כדי לטמאות אחרים⁽¹⁾.

יש שני אופנים שהדבר בפני עצמו אינו מקבל טומאה, וכשהוא מחובר לאוכל הוא מקבל טומאה.

האחד, "שומר האוכל", שהתחדש בתורה ששומר האוכל מקבל טומאה ומצטרף לאוכל לשיעור כביצה. אך אם הוא עומד בפני עצמו הוא אינו מקבל טומאה, לפי שאינו ראוי לאכילה.

והשני, חלקי הבהמה שאינם עומדים לאכילה בפני עצמם, כשהם מחוברים לאוכל, כיון שאז רגילים לאכול אותם עם האוכל, הרי הם נטמאים ומטמאים.

העור של בהמה לאחר מיתתה, בהיותו מחובר לחתיכת בשר.

"שומר האוכל", הוא דבר המחובר לאוכל, ושומר את האוכל שלא יתקלקל, כגון, הקליפה של הפרי.

ד. "שומר האוכל" חמור מ"יד האוכל", כי יד האוכל, אף שהיא מקבלת טומאה, אין היא מצטרפת להשלים את האוכל לשיעור כביצה [שהוא השיעור לטומאת אוכלים]. ואילו "שומר האוכל" לא רק שהוא מקבל טומאה, אלא הוא אף מצטרף אל האוכל עצמו כדי להשלים לשיעור כביצה.

ובאמור לעיל, חילוק נוסף יש בין יד לשומר, שדין "שומר האוכל" התחדש רק בטומאת אוכלים, ולא בטומאת נבלות. ולכן, "שומר הנבלה" אינו מצטרף להשלים לשיעור כזית, שהוא השיעור לטומאת נבלות.

אבל דין "יד האוכל", קיים גם בטומאת נבלות, ולכן, אם נגע אדם ביד הנבלה, הרי הוא נטמא מהנבלה.

מתניתין:

במשנתנו נמנים דברים, שכאשר הם בפני עצמם, ואינם מחוברים לאוכל, הם אינם ראויים לקבל טומאת אוכלים, מפני שאינם עומדים לאכילה. אך כאשר הם מחוברים

ה"א], שהאוכל מקבל טומאה בכל שהוא מדאוריתא.

דעת התוספות [פסחים לג ב, שבת צא א, בבא קמא עז א, ועוד], שמדאוריתא צריך כביצה לקבל טומאה, ומדרבנן מקבל טומאה בכל שהוא.

דעת הרשב"א [שבת צא א] ובעל המאור [שם], שגם מדרבנן צריך כביצה לקבל טומאה,

1. הראשונים נחלקו האם שיעור כביצה נאמר רק לענין לטמאות אחרים, שאין האוכל הטמא מטמא אחרים עד שיהא בו כביצה. אך לענין לקבל טומאה, אף כל שהוא מקבל טומאה, או שגם לקבל טומאה צריך שיהא בו שיעור כביצה, ואין האוכל הטהור נטמא מאחרים עד שיהא בו כביצה.

דעת הרמב"ם [הלכות טומאת אוכלים פ"ד